

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W KRAKOWIE

LKR.410.3.3.2024

dr hab. n. med. Beata Jagielska
Dyrektor
Narodowy Instytut Onkologii
im. Marii Skłodowskiej-Curie
Państwowy Instytut Badawczy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.128.2024
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 30 lipca 2024 r.

P/24/066 Dostępność i rozwój terapii protonowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowy Instytut Onkologii im. M. Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy (<i>Instytut</i>), ul. W. K. Roentgena 5, 02-781 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Jagielska, Dyrektor, od 15 stycznia 2024 r. do chwili obecnej. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Jan Walewski, Dyrektor, od 16 marca 2016 r. do 15 stycznia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku i zapewnienie dostępu do tej metody terapeutycznej pacjentom z terenu całej Polski.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2024 do dnia zakończenia kontroli ¹ . Badania kontrolne mogą dotyczyć również działań wcześniejszych, jeśli miały one związek z kontrolowaną działalnością w zakresie organizacji i realizacji terapii protonowej.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art.2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Marzena Gazda, Starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LKR/7/2024 z 15 stycznia 2024 r. 2. Hubert Brzozowski, Doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKR/8/2024 z 15 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Do 24 maja 2024 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą⁴ Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie Państwowy Instytut Badawczy Oddział w Krakowie⁵ nie realizował pełnego zakresu świadczeń dotyczącego terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku wskazanego w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego⁶. Terapię pacjentów dziecięcych wznowiono dopiero od 1 maja 2022 r., przy czym bez realizacji świadczenia u dzieci wymagających w trakcie protonoterapii zastosowania znieczulenia ogólnego.

Współpraca pomiędzy świadczeniodawcą tj. NIO-PIB w Krakowie a Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym w Krakowie-Prokocimiu⁷, opierała się jedynie na umowach dotyczących zapewnienia przez USD w Krakowie opieki pediatrycznej pacjentom Instytutu w miejscu udzielania świadczenia w zakresie radioterapii protonowej, tj. w Instytucie Fizyki Jądrowej Polskiej Akademii Nauk w Krakowie⁸. Dodatkowo NIK zaznacza, że dwie z czterech ww. umów zawarto z mocą wsteczną.

Jako nierzetelne należy ocenić niezabezpieczenie przez NIO-PIB w Krakowie w sposób formalny, tj. nieuregulowanie umową, udzielanych przez USD w Krakowie świadczeń w zakresie leczenia pacjentów pediatrycznych przy zastosowaniu terapii protonowej tj. m.in. hospitalizacji, transportu na seans napromieniowania, przygotowania do leczenia, a także badania pacjenta pediatrycznego przez onkologa dziecięcego przed rozpoczęciem leczenia. W ocenie NIK stwarza to ryzyko zagrożenia ciągłości udzielania świadczeń w przypadku zaprzestania przez USD w Krakowie ich realizacji.

Na pozytywną ocenę zasługuje fakt udzielania przez NIO-PIB w Krakowie świadczeń zgodnie z kryteriami kwalifikacji, a także przygotowanym, weryfikowanym i zaakceptowanym planem leczenia, przestrzegając wytycznych określonych w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych, a w sytuacjach klinicznych niespełniających kryteriów kwalifikacji ustalonych w rozporządzeniu występowanie do Krajowego Konsultanta w dziedzinie radioterapii onkologicznej o wyrażenie pozytywnej opinii, a po jej otrzymaniu, kwalifikowanie pacjentów do terapii protonowej.

NIK negatywnie ocenia nieterminowe regulowanie zobowiązań przez NIO-PIB w Krakowie za realizację terapii protonowej względem IFJ PAN w Krakowie na łączną kwotę 32 223,4 tys. zł, w odniesieniu do 36 151,8 tys. zł wymagalnych zobowiązań (89,1%)⁹, skutkiem czego była zapłata odsetek na łączną kwotę 1 252,3 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą zasady rozliczeń NIO-PIB w Krakowie a MOW NFZ w Krakowie w zakresie realizacji terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku, określała umowa nr 061/100036/SZP/08/2017 z dnia 29 września 2017 r. o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym sformulowano ocenę w formie opisowej.

⁴ Lata 2020 – 2024 (do 24 maja).

⁵ Dalej: NIO PIB w Krakowie.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 870 ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych.

⁷ Dalej: USD w Krakowie

⁸ Dalej: IFJ PAN w Krakowie.

⁹ Stan na 31 stycznia 2024 r.

podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej, zawarta do 30 czerwca 2021 r.

Następnie strony podpisały aneksy:

- z dnia 22 czerwca 2021 r. zmieniający okres jej trwania do 31 grudnia 2021r.,
- z dnia 9 grudnia 2021 r. zmieniający okres jej trwania do 30 czerwca 2022 r.,
- z dnia 21 marca 2022 r. zmieniający okres jej trwania do 31 grudnia 2022 r.

Dnia 23 grudnia 2022 r. strony zawarły umowę 061/100036/SZP/08/2023 z okresem jej obowiązywania do 30 czerwca 2027 r.

Do ww. umów podpisywane były aneksy, które na ogół m.in. zmieniały kwotę zobowiązania Funduszu wobec Świadczeniodawcy z tytułu realizacji umowy.¹⁰

Umowa przewidywała leczenie pacjentów terapią protonową w ramach nielimitowego pakietu onkologicznego oraz dodatkowo w ramach świadczenia objętego limitem.

(akta kontroli str.7-509,618-649,654-672, płyta CD nr 2, folder Ad 3, płyta CD nr 4)

NIO-PIB w Krakowie w latach 2020-2024¹¹ wykazywało do rozliczenia w MOW NFZ w Krakowie następujące produkty:

- 5.07.01.0000048 - zakwaterowanie do teleradioterapii / protonoterapii,
- 5.07.01.0000053 - planowanie leczenia radioterapii protonowej (pacjentów dorosłych),
- 5.07.01.0000054 - planowanie leczenia radioterapii protonowej nowotworów wieku dziecięcego,
- 5.07.01.0000055 - radioterapia protonowa nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku,
- 5.52.01.0001440 - hospitalizacja do teleradioterapii / terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku > 17 r.ż.,

które wykazywane były do rozliczenia w ramach zakresów określonych w umowie tj.:
03.0000.107.02 - terapia protonowa nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku;

03.0000.907.02 - terapia protonowa nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku - pakiet onkologiczny.

Oprócz ww. świadczeń, w I półroczu 2020 r., dla jednego pacjenta poniżej 18 roku życia, NIO-PIB w Krakowie wskazał do rozliczenia świadczenie 5.52.01.0001499 – hospitalizacja do teleradioterapii/terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku < 18 r.ż. – w oddziale onkologii i hematologii dziecięcej.

Kierownik Działu Kontraktowania, Rozliczeń i Controllingu wyjaśnił, że zostało ono wykazane omyłkowo i jeszcze w trakcie trwania kontroli, NIO-PIB w Krakowie wystąpił do MOW NFZ w Krakowie o otwarcie bazy i umożliwienie, w związku z hospitalizacją pacjenta w Klinice Radioterapii, dokonania korekty poprzez zmianę produktu rozliczeniowego z ww. na 5.52.01.0001440 hospitalizacja do teleradioterapii / terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku > 17 r.ż.

(akta kontroli str. 524-538,701, 705,768)

Pacjenci leczeni przez NIO-PIB w Krakowie i poddawani radioterapii, mieli możliwość zakwaterowania w hostelu, z którym Instytut miał podpisaną umowę. Z produktu rozliczeniowego 5.07.01.0000048 - zakwaterowanie do teleradioterapii

¹⁰ Na lata 2020-2023 podpisano kolejno: 14, 30, 22 i 20 aneksów. Wg danych na dzień 12 lutego 2024 r., w 2024 r. podpisano 2 aneksy.

¹¹ Dane do 8 maja 2024 r.

/ protonoterapii, NIO-PIB w Krakowie rozliczył do MOW NFZ w Krakowie następującą liczbę pacjentów:

- za 2020 r. 26 pacjentów dorosłych,
- za 2021 r. 123 pacjentów dorosłych,
- za 2022 r. 115 pacjentów dorosłych oraz 2 pediatrycznych,
- za 2023 r. 172 pacjentów dorosłych oraz 7 pediatrycznych,
- za 2024 r.¹² 45 pacjentów dorosłych.

Do rozliczenia z MOW NFZ w Krakowie, przedstawiany był pobyt pacjenta.

(akta kontroli str. 678-688)

W ramach ww. zakresów świadczeń za poszczególne okresy rozliczeniowe kontraktu z NFZ, NIO-PIB w Krakowie wystawiło faktury¹³ na kwoty:

- za 2020 r. w zakresie 03.0000.107.02 na 762,5 tys. zł, w zakresie 03.0000.907.02 na 8 323,3 tys. zł,
- za 2021 r. w zakresie 03.0000.107.02 na 413,6 tys. zł, w zakresie 03.0000.907.02 na 10 574,3 tys. zł,
- za 2022 r. w zakresie 03.0000.107.02 na 806,4 tys. zł, w zakresie 03.0000.907.02 na 14 058,8 tys. zł,
- za 2023 r. w zakresie 03.0000.107.02 na 1 084,7 tys. zł, w zakresie 03.0000.907.02 na 29 548,1 tys. zł,
- za 2024 r. w zakresie 03.0000.107.02 nie wystawiono faktur, w zakresie 03.0000.907.02 na 1 634,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 764-765)

W latach 2020-2024¹⁴ NIO-PIB w Krakowie, zawierał każdorocznie¹⁵ umowy z Instytutem Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie(dalej: IFJ PAN w Krakowie), na wytwarzanie i dostarczanie na potrzeby NIO-PIB w Krakowie, wiązki protonów do stanowisk gantry, w celu przeprowadzenia zabiegów napromieniowania nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku.

IFJ PAN w Krakowie, udostępniał również pomieszczenia oraz sprzęt, które zostały wykazane w załącznikach nr 2 i 4 do umowy.

(akta kontroli str. 4,520-523, płyta CD nr 1)

NIO-PIB w Krakowie nie wykazał przypadków braku możliwości realizacji terapii protonowej, spowodowanego nadmierną liczbą pacjentów zakwalifikowanych do napromieniowania wiązką protonową w latach 2020-2024¹⁶.

(akta kontroli str. 532)

Zgodnie z postanowieniami umów, Instytut Onkologii Oddział w Krakowie miał płacić IFJ PAN za terapię:

- pacjenta dorosłego: 44,7 tys. zł w latach 2020 - 2022 r., 49,0 tys. zł w 2023 r., oraz 54,0 tys. zł w 2024 r.,
- pacjenta pediatrycznego: 53,0 tys. zł w 2020 r., 53,0 tys. zł w 2023 r., oraz 58,5 tys. zł w 2024 r.

¹² Stan na 26 marca 2024 r.

¹³ Stan na 13 maja 2024 r.

¹⁴ Do 24 maja 2024 r.

¹⁵ Umowy: ZP/272-348/19 z dnia 31 grudnia 2019 r., ZP-272-415/20 z dnia 30 grudnia 2020 r., ZP-272-784/21 z dnia 27 grudnia 2021 r., ZP-272-376/22 z dnia 14 grudnia 2022 r. oraz ZP-272-403-23 z dnia 14 grudnia 2023 r.

¹⁶ Stan na 12 lutego 2024 r.

Umowy podpisane przez NIO-PIB w Krakowie a IFJ PAN na lata 2021-2022 nie zawierały podziału kwot na pacjenta dorosłego i pacjenta pediatrycznego.

Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Oddziału ds. Zarządzania i Finansów wynika, że nie udało się uzgodnić warunków realizacji terapii protonowej pacjentów pediatrycznych, co na tamten moment nie było konieczne ze względu na to, że nie było umowy z podwykonawcą, który świadczyłby opiekę nad pacjentem pediatrycznym.

(akta kontroli str. 538,755)

W okresie objętym kontrolą zobowiązania z tytułu realizacji terapii protonowej NIO-PIB w Krakowie względem IFJ PAN w Krakowie wyniosły 37 296,4 tys. zł¹⁷, z czego 32 223,4 tys. zł uregulowano po terminie¹⁸. */Szczegółowy opis w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 617, płyta CD nr 5)

W latach objętych kontrolą, tj. 2020-2024¹⁹, NIO-PIB w Krakowie spełniał wymagania formalne w zakresie leczenia pacjentów dorosłych określone w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych dotyczące posiadania zakładu radioterapii²⁰ oraz oddziałów szpitalnych o profilach radioterapii onkologicznej²¹ i onkologii klinicznej²², jednak ze względu na brak oddziałów szpitalnych o profilach onkologii i hematologii dziecięcej a także specjalistów w tych dziedzinach, nie spełniał wymagań określonych w rozporządzeniu w zakresie leczenia pacjentów pediatrycznych.

NIO PIB w Krakowie do 30 kwietnia 2022 r. nie zapewnił podwykonawcy lub współrealizatora tych świadczeń i nie realizował leczenia pacjentów pediatrycznych.

Od 1 maja 2022 r. przy pomocy USD w Krakowie wznowiono leczenie dzieci i realizowano je do czasu zakończenia kontroli²³ jednak w ograniczonym zakresie, tj. nie prowadzono leczenia pacjentów wymagających anestezji. */Szczegółowy opis w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości./*

(akta kontroli str. 524-536, 694-699)

NIO - PIB Oddział w Krakowie w trakcie kontroli wskazał, że w zakresie współpracy w realizacji terapii protonowej dzieci, miał zawartą umowę z jednym podmiotem leczniczym, tj. USD w Krakowie, który zapewniał i rozliczał bezpośrednio do NFZ świadczenie *hospitalizacja do teleradioterapii / terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku < 18 r.ż.-realizowane w oddziale onkologii i hematologii dziecięcej.*

Ponadto w ramach współpracy, USD w Krakowie miał zapewniać wszystkie świadczenia związane z przygotowaniem pacjenta pediatrycznego do naświetlania oraz zabezpieczać medycznie przez cały okres radioterapii, za wyjątkiem czasu, który pacjent pediatryczny spędzał w IFJ PAN w Krakowie. USD w Krakowie, miał również odpowiadać za transport pacjentów pediatrycznych do IFJ PAN w Krakowie.

(akta kontroli str. 531,533)

W zakresie współpracy z USD w Krakowie, NIO-PIB w Krakowie przedłożył następujące umowy:

¹⁷ Dane na 31 stycznia 2024 r. Zobowiązania dotyczyły realizacji terapii protonowej bez odsetek od nieterminowych płatności i wynosiły 5 479,5 tys. zł za 2020 r., 7 630,6 tys. zł za 2021 r., 7 800,2 tys. zł za 2022 r., 15 239,7 tys. zł za 2023 r., 1 144,6 tys. zł za 2024 r.

¹⁸ Wartość powstałych zobowiązań wynosiła: 37 296,4 tys. zł, wartość zobowiązań uregulowanych w terminie wynosiła: 3 928,4 tys. zł, wartość zobowiązań uregulowanych po terminie wynosiła: 32 223,4, wartość zobowiązań, których termin zapłaty nie upłynął wynosiła: 1 146,4 tys. zł.

¹⁹ Do 24 maja 2024 r.

²⁰ Klinika Radioterapii CZ. VII K.R.-073 do 2020 r. Pracownia Teleradioterapii CZ.VII K.R. – 295 od 2021 r.

²¹ Klinika Radioterapii CZ. VII K.R.-073 do 2020 r. Pracownia Radioterapii CZ.VII K.R. – 069 od 2021 r.

²² Klinika Onkologii Klinicznej CZ.VII K.R. – 068.

²³ Do 24 maja 2024 r.

- nr SPRP-4241-398/22 z dnia 10 stycznia 2023 r., która regulowała współpracę od 1 maja 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.,
- nr SPRP-4241-5/23 z dnia 10 stycznia 2023 r., która regulowała współpracę od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.,
- nr SPRP-4241-411/23 z dnia 27 grudnia 2023 r., która regulowała współpracę od 1 listopada 2023 r. do 31 stycznia 2024 r.
- nr SPRP-4241-180/24 z dnia 17 kwietnia 2024 r., która regulowała współpracę od dnia 2 lutego 2024 r. do 31 maja 2024 r.

Szczegółowa analiza przedłożonych przez NIO-PIB w Krakowie dokumentów wykazała, że ww. zakres współpracy, nie był sformalizowany, a przedłożone umowy dotyczyły zapewnienia przez USD w Krakowie opieki pediatrycznej pacjentom Instytutu w miejscu udzielania świadczenia w zakresie radioterapii protonowej, tj. w IFJ Pan w Krakowie. */Szczegółowy opis w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości./*

(akta kontroli str. 585-619, 776-785)

Dwie z czterech ww. umów regulujących udzielanie przez USD w Krakowie-Prokocimiu świadczenia w postaci opieki pediatrycznej, tj. umowę SPRP-4241-398/22 z dnia 10 stycznia 2023 oraz umowę nr SPRP-4241-411, zawarto na świadczenia udzielone wstecznie. */Szczegółowy opis w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości./*

(akta kontroli str. 585-591, 776-785)

W latach objętych kontrolą, zatrudnienie w komórce, dla której zawarto kontrakt z MOW NFZ w Krakowie na realizację terapii protonowej, tj. Klinice Radioterapii²⁴ Instytutu Onkologii Oddziału w Krakowie, odpowiadało wymaganiom określonym w załączniku nr 4 lp. 35 rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych, a ich poziom wynosił odpowiednio²⁵:

- 11,20 etatu według stanu na 31 grudnia 2020 r. i 15,50 etatu według stanu na 11 kwietnia 2024 r. lekarzy specjalistów w dziedzinie radioterapii onkologicznej,
- 1 etat według stanu na 31 grudnia 2020 r. i 1 etat według stanu na 11 kwietnia 2024 r. lekarzy specjalistów w dziedzinie onkologii klinicznej,
- 9,80 etatu wg stanu na 31 grudnia 2020 r. i 10,80 etatu według stanu na 11 kwietnia 2024 r. fizyków medycznych,
- 27 etatu wg stanu na 31 grudnia 2020 r. i 29 etatu według stanu na 11 kwietnia 2024 r. techników elektroradiologii,
- 31,50 etatu wg stanu na 31 grudnia 2020 r. i 21,25 etatu według stanu na 11 kwietnia 2024 r. pielęgniarek.

W związku z zawarciem umowy z IFJ PAN, NIO-PIB w Krakowie spełnił wymagania w zakresie sprzętu i aparatury medycznej określonej w załączniku nr 4 lp. 35 rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych i koniecznej do realizacji protonoterapii.

Instytut Onkologii Oddział w Krakowie zapewnił realizację badań ultrasonograficznych, pozytonowej tomografii emisyjnej, rezonansu magnetycznego, rentgenowskich, tomografii komputerowej, a także badań laboratoryjnych (biochemicznych i morfologicznych) określonych w ww. załączniku do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych.

(akta kontroli str. 694-701, 763)

²⁴ Kod komórki NFZ 169060.

²⁵ Stan na 11 kwietnia 2024 r.

Zgodnie z załącznikiem nr 4 lp. 35 rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych NIO-PIB w Krakowie posiadał sformalizowaną procedurę postępowania w terapii protonowej pacjentów dorosłych²⁶.

Z wyjaśnień udzielonych przez Zastępcę Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektora Oddziału w Krakowie wynika, że nie opracowano szczególnych procedur dla pacjentów pediatrycznych. W początkowym etapie wznowienia leczenia pacjentów pediatrycznych, tj. maj-listopad 2022 r., radioterapia protonowa realizowana była w oparciu o obowiązującą procedurę P-352 wydanie 4 z 9 lipca 2019 r. Od 25 listopada 2022 r. obowiązywała procedura P-352 wydanie 5, która uwzględniała uwagi skierowane przez USD w Krakowie i obejmująca swoim zakresem również pacjentów pediatrycznych niewymagających wdrożenia anestezji w trakcie napromieniowania. Z udzielonych wyjaśnień wynika również, że obecnie opracowywana jest osobna procedura dla pacjentów pediatrycznych.

(akta kontroli str. 510-519, 684)

Decyzję o kwalifikacji pacjentów do leczenia terapią protonową, podejmował lekarz specjalista radioterapii onkologicznej lub wielodyscyplinarne konsylium zgodnie z kryteriami kwalifikacji określonymi w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych. W sytuacjach klinicznych niespełniających kryteriów kwalifikacji ustalonych w rozporządzeniu, po wyrażeniu pozytywnej opinii przez Krajowego Konsultanta w dziedzinie radioterapii onkologicznej, pacjenci zostali zakwalifikowani do terapii protonowej²⁷.

Jak wyjaśnił Kierownik Samodzielnej Pracowni Protonowej, u większości pacjentów wielodyscyplinarne konsylium onkologiczne odbywa się w NIO-PIB w Krakowie a protokół terapeutyczny znajduje się w indywidualnej dokumentacji medycznej pacjenta, wytworzonej w tutejszej jednostce medycznej, jednak część pacjentów odbywa wielodyscyplinarne konsylium onkologiczne w swoich Ośrodkach Onkologicznych, wówczas tam zostaje ustalony plan postępowania onkologicznego a pacjent kierowany jest do NIO-PIB w Krakowie na odbycie terapii. W takim przypadku protokół terapeutyczny przechowywany jest w jednostce medycznej, w której odbyło się konsylium onkologiczne.

Kierownik Samodzielnej Pracowni Protonowej wyjaśnił również, że ostateczną decyzję o kwalifikacji do radioterapii wiązką protonową podejmuje lekarz specjalista radioterapii onkologicznej w poradni radioterapii Narodowego Instytutu Onkologii w Krakowie, w oparciu o aktualnie obowiązujące rozporządzenia Ministra Zdrowia.

(akta kontroli str. 786-805)

W latach 2020-2024²⁸ NIO-PIB w Krakowie poddało leczeniu terapią protonową 279 pacjentów²⁹ dorosłych oraz 24 pacjentów pediatrycznych, którzy nie spełniali kryteriów kwalifikacji określonych w rozporządzeniu o świadczeniach gwarantowanych, jednak ze względu na zysk kliniczny jaki mogli odnieść z zastosowanej terapii, po uzyskaniu pozytywnej opinii Krajowego Konsultanta w dziedzinie radioterapii onkologicznej zostali do niej zakwalifikowani.

(akta kontroli str. 806-836)

²⁶ Procedura P-352, zaktualizowana z dniem 25 listopada 2022 r. do wydania V.

²⁷ Sprawdzono na próbie 10 pacjentów (7 dorosłych oraz 3 pediatrycznych) poddanych leczeniu terapią protonową przez NIO-PIB w Krakowie.

²⁸ Stan na 13 maja 2024 r.

²⁹ Dane do 8 maja 2024 r. Po wyrażeniu pozytywnej opinii przez Krajowego Konsultanta w dziedzinie radioterapii onkologicznej, leczeniu poddano: 15 pacjentów w 2020 r., 63 pacjentów w 2021 r., 70 pacjentów w 2022 r. (w tym 4 pediatrycznych), 106 pacjentów w 2023 r. (w tym 15 pediatrycznych), 49 pacjentów w 2024 r. (w tym 5 pediatrycznych).

W latach 2020-2024³⁰ Narodowy Instytut Onkologii Oddział w Krakowie przeprowadził terapię protonową u 807 pacjentów dorosłych oraz 74 dzieci, z czego:

- w 2020 r. 126 pacjentów dorosłych,
- w 2021 r. 171 pacjentów dorosłych,
- w 2022 r. 167 pacjentów dorosłych oraz 10 pacjentów pediatrycznych,
- w 2023 r. 259 pacjentów dorosłych oraz 53 pacjentów pediatrycznych,
- 2024 r. 84 pacjentów dorosłych oraz 11 pacjentów pediatrycznych.

(akta kontroli str. 806-836)

NIO-PIB w Krakowie nie zlecał porównania efektów leczenia wiązką protonową ze standardowymi technikami napromieniowania wiązką fotonową. Z wyjaśnień Dyrektora NIO-PIB Oddziału ds. Zarządzania i Finansów w Krakowie wynika, że porównania te zostały przeprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia i Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, na podstawie których zostały opracowane rozporządzenia z dnia: 6 czerwca 2016 r.³¹, 9 stycznia 2019 r.³², 11 stycznia 2023 r.³³, które w sposób szczegółowy definiują grupy chorych mających szansę odnieść istotną korzyść z tej formy napromieniowania.

(akta kontroli str. 5-6)

NIO-PIB w Krakowie nie posiadał informacji na temat pacjentów chorujących na rodzaje nowotworów określonych w załączniku nr 4, lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych leczonych w innych placówkach, ani o wydanych skierowaniach do terapii protonowej w skali całego Instytutu oraz w skali kraju.

(akta kontroli str. 686, 705)

NIO-PIB w Krakowie w latach 2020-2024³⁴ nie wykorzystywał stanowisk gantry w IFJ PAN w Krakowie do prowadzenia badań naukowych. Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Zarządzania i Finansów oświadczył, że miejscem do takich celów są stanowiska do badań naukowych i w tym zakresie mogą prowadzić je podmioty opłacające wykorzystanie wiązki do tychże celów. Zdaniem Zastępcy Dyrektora Oddziału ds. Zarządzania i Finansów, IFJ PAN miał odrębny cennik z wysokimi stawkami dotyczącymi tego rodzaju badań z wykorzystaniem wiązki protonowej, a NIO - PIB Oddziałowi w Krakowie nie udało się pozyskać finansowania w tym zakresie. Dodał, że publikacje NIO-PIB w Krakowie oparte są na planach przeprowadzonej terapii protonowej u pacjentów Instytutu, z których ekstraktowane dane opracowywane są retrospektywnie.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie, fundusze na badania naukowe są pozyskiwane w formie grantów na takie badania. W okresie 2020-2024³⁵, NIO-PIB w Krakowie koncentrował się na tym, aby przywrócić działalność kliniczną i nie występował o granty na badania naukowo-badawcze (...). Dyrektor wyjaśnił również, że NIO-PIB w Krakowie w chwili obecnej jest na etapie przygotowania wniosków o pozyskanie takich środków na kanwie współpracy międzynarodowej.

(akta kontroli str. 524-536, 756-761)

NIO-PIB w Krakowie w celu upowszechnienia wiedzy wśród lekarzy mogących wydać skierowanie do terapii protonowej o takiej możliwości leczenia, a także w zakresie

³⁰ Stan na 8 maja 2024 r.

³¹ Dz. U. poz. 855.

³² Dz. U. poz. 77.

³³ Dz. U. poz. 80.

³⁴ Do dnia 24 maja 2024 r.

³⁵ Stan na 13 maja 2024 r.

rozwijania współpracy naukowej i międzynarodowej, podejmował działania m.in. poprzez Rzecznika Prasowego NIO-PIB w Krakowie, a także Kierownika Samodzielnej Pracowni Radioterapii.

W dniu 29 czerwca 2022 r. przygotowano pisma informujące o możliwości wykonania w NIO PIB Oddziale w Krakowie radioterapii protonowej oraz sposobie postępowania w celu skierowania pacjentów do Instytutu, dla których ta terapia byłaby wskazana. Pisma te zostały wysłane za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. do 19 centrów onkologicznych w Polsce. Analogiczne pisma z dnia 1 lipca 2022 r. zostały wysłane do 55 kierowników ośrodków neurologicznych i neurochirurgicznych.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie, zalety i możliwości prowadzonej w NIO PIB Oddziale w Krakowie protonoterapii prezentowano na licznych konferencjach, sympozjach, szkoleniach, a także na spotkaniach radioterapeutów, w tym m.in. (omówienie wskazań, potencjalnych korzyści z tej techniki napromieniania) w ramach następujących wydarzeń:

1. 30 września 2022 r. – Wykorzystanie wiązki protonowej w praktyce klinicznej - spojrzenie okiem onkologa radioterapeuty; X Zjazd Polskiego Towarzystwa Radioterapii Onkologicznej; Łódź.
2. 13 stycznia 2023 r. – Radioterapia protonowa - podsumowanie dotychczasowych doświadczeń i spojrzenie na przyszłość; Spotkanie „Protonoterapia terażniejszość i przyszłość”; Kraków.
3. 23 marca 2023 r. – Protonoterapia w onkologii; I Ogólnopolska Konferencja Koordynatorów Opieki Onkologicznej; Bytom.
4. 13 września 2023 r. – Interdisciplinary Cooperation in H&N Cancer: View of the IMPT expert; Interdisciplinary Teaching Course on Head and Neck Brachytherapy; Kraków.

Pracownicy NIO PIB Oddział w Krakowie uczestniczyli również w krajowej i międzynarodowej współpracy naukowej, której efektem jest osiem publikacji w recenzowanych czasopismach medycznych o zasięgu międzynarodowym, w których współautorzy są afiliowani w NIO-PIB Oddział w Krakowie.

(akta kontroli str. 534-536, 678-688)

NIO-PIB w Krakowie nie dokonywał szczegółowej analizy kosztów przeprowadzania terapii protonowej, w tym w rozróżnieniu na pacjentów dorosłych i dziecięcych.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie, zawarte umowy nie pokrywały w całości kosztów terapii każdego leczonego pacjenta, jednak NIO-PIB w Krakowie nie dysponowało informacjami o wynikach finansowych poszczególnych świadczeń.

(akta kontroli str. 702-707)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Od stycznia 2020 r. do 30 kwietnia 2022 r. NIO PIB w Krakowie nie zapewniał realizacji protonoterapii pacjentom pediatrycznym, natomiast od 1 maja 2022 r. poddawano terapii dzieci, lecz bez tych które wymagały zastosowania w jej trakcie znieczulenia ogólnego. NIO PIB w Krakowie nie zawarł umowy podwykonawstwa na realizację protonoterapii pacjentów pediatrycznych, pomimo niespełniania warunków określonych w załączniku nr 4³⁶ lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych (brak oddziałów

³⁶ Wykaz świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, które są udzielane po spełnieniu dodatkowych warunków ich realizacji oraz dodatkowe warunki realizacji tych świadczeń.

szpitalnych o profilach onkologii i hematologii dziecięcej oraz brak specjalistów w tych dziedzinach).

Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił m.in., że Dyrekcja Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie - Państwowego Instytutu Badawczego Oddziału w Krakowie podejmowała nieprzerwanie od 2019 roku działania mające na celu znalezienie podwykonawcy (podmiotu leczniczego), który mógłby we współpracy z NIO PIB w Krakowie realizować świadczenia zdrowotne w zakresie radioterapii protonowej u dzieci.

Według Dyrektora, pod koniec 2021 roku nastąpiła zmiana na stanowisku Dyrektora USD w Krakowie, która umożliwiła wznowienie rozmów w zakresie współpracy przy realizacji terapii protonowej dla dzieci. Dyrektor wyjaśnił również, że rozmowy trwały przez wiele miesięcy, ale już po kilku miesiącach rozpoczęto naświetlanie protonami pierwszych pacjentów dziecięcych, nadal jednak negocjując jeszcze zasady rozliczeń pomiędzy NIO PIB Oddziałem w Krakowie, a USD w Krakowie. Dyrekcja NIO PIB Oddziału w Krakowie, po szczegółowej analizie zasad rozliczania się z NFZ oraz zapisów umowy w zakresie radioterapii protonowej doszła do wniosku, iż nie stoi nic na przeszkodzie, aby USD rozliczał bezpośrednio do NFZ świadczenie w zakresie hospitalizacji do radioterapii, a w szczególnych przypadkach, gdyby pojawiały się dodatkowe koszty związane z leczeniem naświetlanego dziecka, będzie występował do NFZ z rozliczeniem za zgodą płatnika. Zdaniem Dyrektora cały 2022 rok był okresem testowania różnych rozwiązań organizacyjnych zarówno w NIO PIB Oddziale w Krakowie, jak również w USD w Krakowie. Był też okresem, w którym musiano wypracować w IFJ PAN w Krakowie nową organizację pracy w sytuacji, gdy w tym samym czasie naświetlane są dzieci i pacjenci dorośli.

Na pytanie kontrolera NIK, czy i jeżeli tak, to jakie działania podjął NIO-PIB w Krakowie, żeby rozwiązać problem braku możliwości leczenia pacjentów pediatrycznych wymagających anestezji?, Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił m.in., że *brak realizacji terapii protonowej dla dzieci wymagających znieczulenia wynika z braku możliwości zapewnienia wszelkich niezbędnych warunków bezpiecznego przeprowadzania tej terapii w CCB [IFJ PAN w Krakowie] przez USD w Krakowie. Realizacja naświetlania dzieci w CCB odbywa się przy zabezpieczeniu medycznym personelu USD w Krakowie. NIO PIB Oddział w Krakowie nie dysponuje personelem gwarantującym wymagane bezpieczeństwo dzieciom, stąd konieczność współpracy ze szpitalem pediatrycznym.*

(akta kontroli str. 524- 536, 552-556, 683, 694-699)

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje swoje stanowisko o konieczności spełniania przez NIO-PIB w Krakowie wymagań określonych w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych, w pełnym jego zakresie.

2. NIO-PIB w Krakowie nie uregulował umową, udzielanych od 1 maja 2022 r. przez USD w Krakowie świadczeń w zakresie leczenia pacjentów pediatrycznych przy zastosowaniu terapii protonowej, tj. m.in. hospitalizacji, transportu pacjentów pediatrycznych na seans napromieniowania oraz przygotowania do leczenia, a także badania pacjenta pediatrycznego przez onkologa dziecięcego przed rozpoczęciem leczenia. W ocenie NIK było to działaniem nierzetelnym,

ponieważ Instytut nie zabezpieczył należycie ciągłości udzielania świadczeń na wypadek materializacji ryzyka zaprzestania przez USD w Krakowie ich realizacji.

Na pytanie NIK z jakiego powodu NIO-PIB w Krakowie, w latach 2020-2024 nie zawarł umowy/umów z USD w Krakowie regulujących ww. świadczenia, Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Zarządzania i Finansów NIO-PIB w Krakowie wyjaśnił m.in., że nowe umowy nie były umowami podwykonawstwa, odstąpiono od tej formuły na rzecz warunków współpracy zawartych w obecnych umowach współpracy z USD (opieka pediatryczna). Współpraca na warunkach z poprzednich umów podwykonawstwa nie była możliwa, ponieważ kwoty z NFZ nie pokrywały pełnych kosztów realizacji protonoterapii.

Szpital dziecięcy rozlicza hospitalizację do terapii protonowej i wszelkie świadczenia z tym związane w ramach własnego kontraktu z NFZ. Według tej formuły nie występuje współpraca na zasadach podwykonawstwa tylko partnerstwa. Rozwiązanie to nie było przedstawione przez NIO do akceptacji MOW NFZ w Krakowie. W związku z tym, że NIO/o Kraków nie występuje do NFZ o rozliczenie takich produktów kontraktowych jak m.in. hospitalizacja dzieci do radioterapii i transport, jak również innych koniecznych do przygotowania pacjentów pediatrycznych do terapii protonowej, wychodzi się z założenia, że te świadczenia gwarantowane i realizowane są przez USD, natomiast NIO nie bierze za to odpowiedzialności. Odpowiedzialność ta leży po stronie USD rozliczającego te świadczenia bezpośrednio do NFZ. Kontrola prawidłowości realizacji kontraktu, naszym zdaniem jest po stronie NFZ. Nie ma sformalizowanej umowy lub porozumienia z USD, które przypisywałyby tę odpowiedzialność i obowiązki USD w Krakowie.

Kontrakt na realizację terapii protonowej nie zobowiązuje NIO do realizowania wszystkich w nim zawartych zakresów związanych z terapią protonową dzieci. Odbywa się to indywidualnie według potrzeb.

Do przytoczonych powyżej wyjaśnień Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie dodał, że NIO rozpisywał konkursy na podwykonawstwo protonoterapii pacjentów pediatrycznych po 1 kwietnia 2019 r., ale żaden nie zaowocował złożeniem oferty przez potencjalnych oferentów (podmiotów leczniczych). Gdybyśmy nadal kontynuowali ten tok postępowania, najprawdopodobniej leczenie dzieci nadal by się nie odbywało. Kierownictwo USD uzasadniało nieprzystępowanie do konkursów głównie zbyt wysokimi kosztami realizacji protonoterapii dzieci. Obecny system realizacji zapisów umowy, tj. współpracy pomiędzy NIO a USD został zaakceptowany przez MOW NFZ.

Na pytanie NIK, czy i jeżeli tak, to w jaki sposób NIO-PIB w Krakowie zabezpieczył się na wypadek materializacji ryzyka zaprzestania przez USD w Krakowie-Prokocimiu realizacji ww. świadczeń oraz czy NIO-PIB w Krakowie zawarło jakiekolwiek porozumienie z USD Krakowie w tym zakresie, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił, że nie ma zawartego porozumienia/umowy podwykonawstwa z USD w Krakowie zabezpieczającego realizację powyższych świadczeń. Nie było podwykonawcy chętnego do realizacji terapii protonowej dzieci na warunkach finansowych oferowanych przez NFZ.

(akta kontroli str. 524-536, 753-761)

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje swoje stanowisko o konieczności zabezpieczenia ciągłości udzielania świadczeń na wypadek materializacji ryzyka zaprzestania przez USD w Krakowie ich realizacji. W związku z tym, że NIO PIB w Krakowie był jedynym świadczeniodawcą terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku, który mógł ją realizować w przypadku dzieci tylko z podwykonawcą, powinien odpowiednio zabezpieczyć realizację

świadczenia na podstawie sformalizowanej pisemnej umowy regulującej w przejrzysty sposób podział obowiązków i odpowiedzialność za realizację protonoterapii dzieci.

NIK nie podziela stanowiska wyrażonego w wyjaśnieniach Zastępcy Dyrektora Oddziału NIO PIB w Krakowie ds. Zarządzania i Finansów, że NIO nie bierze odpowiedzialności za hospitalizację, przygotowanie do protonoterapii i transport pacjentów dziecięcych, ponieważ są one realizowane i rozliczane do MOW NFZ przez USD w Krakowie. NIK nie podziela również stanowiska Zastępcy Dyrektora, iż kontrakt na realizację terapii protonowej nie zobowiązuje NIO do realizowania wszystkich w nim zawartych zakresów. NIK zaznacza, że NIO PIB w Krakowie zobowiązany jest na mocy umów nr 061/100036/SZP/08/2017 z dnia 29 września 2017 r. oraz nr 061/100036/SZP/08/2023 z dnia 23 grudnia 2022 r. do realizacji całego zakresu świadczeń wskazanego w załączniku nr 4 lp. 35 do rozporządzenia o świadczeniach gwarantowanych, tj. protonoterapii zarówno dla pacjentów dorosłych jak i dziecięcych.

3. Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie, zawarł umowę nr SPRP-4241-398/22 z USD w Krakowie na świadczenia w zakresie opieki pediatrycznej, regulującą współpracę od 1 maja do 31 grudnia 2022 r., dopiero 10 stycznia 2023 r., tj. po okresie jej obowiązywania. Analogicznie postąpiono w przypadku umowy nr SPRP-4241-180/24 z dnia 17 kwietnia 2024 r., która regulowała współpracę od dnia 1 lutego 2024 r. do 31 maja 2024 r. Powyższe działanie NIK ocenia jako nierzetelne.

Na pytanie kontrolera NIK *z jakiego powodu umowa SPRP-4241-398/22 z dnia 10 stycznia 2023 r. pomiędzy NIO PIB w Krakowie a Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym w Krakowie, została zawarta dopiero po okresie jej obowiązywania?*, Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił, że: *umowa ta była potwierdzeniem porozumienia zawartego ustnie przez Dyrektora USD w Krakowie- Prokocimiu z Dyrektorem NIO PIB Oddziału w Krakowie w zakresie wspólnego zamiaru rozwiązania problemu braku radioterapii protonowej dla dzieci. Stan zdrowia małych pacjentów wymagał jak najszybszego podjęcia terapii protonowej, jako najlepszej metody dla poszczególnych pacjentów(...)*Równocześnie rozpoczęto przygotowania - procedowanego przez kilka miesięcy - projektu umowy, który ostatecznie został uzgodniony i podpisany przez obie strony z dniem 10 stycznia 2013 r. Od momentu rozpoczęcia współpracy, czyli od maja 2022 r. USD w Krakowie-Prokocimiu zapewniał opiekę pediatryczną w CCB IFJ PAN (...) Świadczenia te były objęte ubezpieczeniem, jakie każdy podmiot leczniczy realizujący umowę z NFZ musi posiadać. USD w Krakowie- Prokocimiu odpowiadał za tę część, którą realizował, a NIO PIB Oddział w Krakowie za świadczenia, które wykonywał wspólnie z IFJ PAN. Każde dziecko naświetlane w tym okresie uzyskiwało zgodę IFJ PAN na naświetlanie wiązką protonową zgodnie z umową zawartą pomiędzy NIO PIB Oddziałem w Krakowie a IFJ PAN. W 2022 roku USD w Krakowie-Prokocimiu zapewniał opiekę pediatryczną dla 10 pacjentów dziecięcych.

Na pytanie Kontrolera NIK: *z jakiego powodu umowę nr SPSP-4241-180/24 podpisano dopiero 17 kwietnia 2024 r., skoro jak wynika z udzielonych wyjaśnień, od czasu ustania poprzednio obowiązującej, tj. od 1 lutego 2024 r., było kontynuowane udzielanie świadczeń w zakresie opieki pediatrycznej przez USD w Krakowie-Prokocimiu, a także z jakiego powodu podpisana umowa obejmuje okres od 1 lutego 2024 r., skoro została podpisana w dniu 17 kwietnia 2024 r.?*, Dyrektor Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił, że:

NIO-PIB w Krakowie, do 31 stycznia 2024, miał podpisaną umowę z Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym w Krakowie na zapewnienie nadzoru pediatrycznego podczas realizacji procedury radioterapii protonowej udzielanej w trybie ambulatoryjnym. Mając na uwadze powyższe, ogłosił w dniu 16 stycznia 2024 r., postępowanie na w/w usługę medyczną. Ponieważ nie wpłynęła żadna oferta, po raz drugi ogłosił postępowanie w dniu 30 stycznia 2024 r – na to postępowanie również nie została złożona żadna oferta. Kolejne, już trzecie, postępowanie zostało ogłoszone dniu 11 kwietnia 2024 r., to zostało unieważnione ze względu na fakt, iż kwota najkorzystniejszej oferty przewyższała kwotę, którą NIO PIB O/Kraków przeznaczył na finansowanie świadczeń zdrowotnych w tym postępowaniu. Następne, czwarte postępowanie, zostało ogłoszone w dniu 13 maja 2024 roku. Po wygaśnięciu umowy USD w Krakowie, zawartej do końca stycznia 2024 r., zabezpieczenie pediatryczne w trakcie naświetlania wiązką protonową, w IFJ PAN w Krakowie, było realizowane na mocy porozumienia pomiędzy Dyrektorem Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie a Dyrektorem Narodowego Instytutu Onkologii Państwowego Instytutu Badawczego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krakowie, co zostało potwierdzone umową z dnia 17 kwietnia 2024 roku.

(akta kontroli str. 585-591, 678-688, 758-761, 766-767, 776-785)

Pomimo złożonych wyjaśnień Najwyższej Izby Kontroli podtrzymuje swoje stanowisko, że ww. świadczenia, realizowano bez formalnie zawartych pisemnie umów.

4. W okresie objętym kontrolą NIO PIB w Krakowie spośród 36 151,80 tys. zł zobowiązań wymagalnych, uregulował nieterminowo 32 223,4 tys. zł (89,1%)³⁷, względem IFJ PAN w Krakowie za realizację terapii protonowej. W wyniku tego zapłacono na rzecz IFJ PAN w Krakowie odsetki na łączną kwotę 1 252,3 tys. zł³⁸, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym i wpływało niekorzystnie na gospodarkę finansową Szpitala Zastępca Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii, Dyrektor Oddziału w Krakowie wyjaśnił m.in., że przyczyną braku terminowego regulowania zobowiązań w latach 2020-2023 były problemy finansowe związane z płynnością NIO Oddział w Krakowie, który nie dysponował wystarczającą ilością środków pieniężnych na rachunkach bankowych, aby móc realizować wszystkie zobowiązania w terminie. Dyrektor wyjaśnił również, że sytuacja zaczęła się normalizować w 2022 r. w momencie otrzymania kredytu restrukturyzacyjnego, przeznaczonego na spłatę zobowiązań wymagalnych, jednak jego wysokość nie była wystarczająca, aby jednorazowo pokryć wszystkie zaległe kwoty zobowiązań przeterminowanych. Zdaniem Dyrektora, realizowane przez NFZ z opóźnieniem zapłaty za świadczenia ponadlimitowe przyczyniły się również do tego, że dopiero ostateczna spłata przeterminowanych zobowiązań mogła nastąpić na dzień 31 grudnia 2023 r.

NIK zwraca uwagę, że podjęcie działań w celu terminowego regulowania zobowiązań z tytułu terapii protonowej i niedopuszczania do powstania odsetek, było jednym z wniosków wynikających z kontroli NIK nr P/20/065 - *Dostępność terapii protonowej i wykorzystanie cyklotronów w Centrum Cyklotronowym Bronowice w Krakowie, przeprowadzonej w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie Państwowym Instytucie Badawczym w 2020 r.*

(akta kontroli str. 617, 702-707, płyt CD nr 2 Ad.4, płyta CD nr 5.)

³⁷ Stan na 31 stycznia 2024 r. Wartość powstałych zobowiązań wynosiła: 37 296,4 tys. zł, wartość zobowiązań uregulowanych w terminie wynosiła: 3 928,4 tys. zł, wartość zobowiązań, których termin zapłaty nie upłynął wynosiła: 1144,6 tys. zł., natomiast wartość zobowiązań uregulowanych po terminie wynosiła: 32 223,4 tys. zł.,

³⁸ Z czego: za 2020 r. – 206,5 tys. zł, za 2021 r. – 298,6 tys. zł, za 2022 r. – 587,3 tys. zł, za 2023 r. – 159,9 tys. zł.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie skutecznych działań polegających na zapewnieniu realizacji terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku u pacjentów pediatrycznych wymagających znieczulenia ogólnego.
2. Podjęcie działań zmierzających do uregulowania i sformalizowania współpracy z USD w Krakowie w odniesieniu do wszystkich realizowanych przez Szpital świadczeń w zakresie terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku.
3. Podjęcie skutecznych działań w celu terminowego regulowania zobowiązań wobec IFJ PAN w Krakowie za realizację terapii protonowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 24 maja 2024 r.

Kontrolerzy
Marzena Gazda
Starszy inspektor k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie
p.o. Dyrektor
Janusz Klimek

/-/

Hubert Brzozowski
Doradca ekonomiczny

/-/

*Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:*

p.o. Dyrektor
Najwyższej Izby Kontroli
Delegatury w Krakowie
z up.
Mariusz Gorczyca
p.o. Wicedyrektor
/ podpisano elektronicznie /